

USTAWA
z dnia 27 czerwca 1997 r.

o odpadach

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1997 r. Nr 96, poz. 592, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 113, poz. 715, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 22, poz. 272, Nr 89, poz. 991, Nr 109, poz. 1157.

Art. 1.

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub minimalizacji ich ilości, usuwania odpadów z miejsc powstawania, a także wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska.

Art. 2.

1. Przepisy ustawy stosuje się także do postępowania:

- 1) ze zużytymi opakowaniami,
- 2) z substancjami przeterminowanymi lub w uszkodzonych opakowaniach, nie nadającymi się do dalszego użytku,
- 3) z masami ziemnymi lub skalnymi, jeżeli są usuwane albo przemieszczane w związku z realizacją inwestycji lub prowadzeniem eksploatacji kopalni.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) mas ziemnych lub skalnych usuwanych albo przemieszczanych w związku z realizacją inwestycji, prowadzeniem eksploatacji kopalni albo prowadzeniem eksploatacji kopalni wraz z ich przerabianiem, jeżeli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu określa warunki i sposób ich zagospodarowania,
- 1a) mas ziemnych pochodzących z pogłębiania akwenów morskich w związku z utrzymaniem infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i stanowiących nie zanieczyszczony urobek, składowany w sposób określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- 2) odpadów promieniotwórczych w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1986 r. - Prawo atomowe (Dz.U. Nr 12, poz. 70, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1991 r. Nr 8, poz. 28, z 1994 r. Nr 90, poz. 418, z 1995 r. Nr 104, poz. 515 oraz z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496).

3. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726 i Nr 133, poz. 885 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) oraz ustawy z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. Nr 89, poz. 991).

Art. 3.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) odpadach - rozumie się przez to wszystkie przedmioty oraz substancje stałe, a także nie będące ściekami substancje ciekłe powstałe w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej lub bytowania człowieka i nieprzydatne w miejscu lub czasie, w którym powstały; za odpady uważa się również osady ściekowe,
- 2) odpadach niebezpiecznych - rozumie się przez to te odpady, które ze względu na swoje pochodzenie, skład chemiczny, biologiczny, inne właściwości i okoliczności stanowią zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi albo dla środowiska,
- 3) odpadach komunalnych - rozumie się przez to stałe i ciekłe odpady powstające w gospodarstwach domowych, w obiektach użyteczności publicznej i obsługi ludności, a także w pomieszczeniach użytkowanych na cele biurowe lub socjalne przez wytwarzającego odpady, w tym nieczystości gromadzone w zbiornikach bezodpływowych, porzucone wraki pojazdów mechanicznych oraz odpady uliczne, z wyjątkiem odpadów niebezpiecznych,
- 4) obiektach użyteczności publicznej i obsługi ludności - rozumie się przez to obiekty, w których wykonuje się zadania o charakterze użyteczności publicznej, w szczególności urzędy organów administracji publicznej, zakłady opieki zdrowotnej i opieki społecznej, szkoły i placówki w rozumieniu przepisów o systemie oświaty, placówki kulturalno-oświatowe oraz jednostki więziennictwa, zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich,
- 5) ściekach - rozumie się przez to wprowadzane do wód, do ziemi albo do urządzeń kanalizacyjnych:
 - a) wody zużyte do celów bytowych i gospodarczych,
 - b) wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyłączeniem wód pierwszej i drugiej klasy czystości,
 - c) wody skażone promieniotwórczo,
 - d) ciekłe odchody zwierzęce,
 - e) wody opadowe pochodzące z terenów zanieczyszczonych, w tym z centrów miast, terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych i dróg o dużym natężeniu ruchu wraz z parkingami,
- 6) wytwarzających odpady - rozumie się przez to przedsiębiorców w rozumieniu przepisów - Prawo działalności gospodarczej, osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego oraz osoby wykonujące zawód medyczny w ramach indywidualnej praktyki lub indywidualnej specjalistycznej praktyki, a także jednostki organizacyjne nie prowadzące działalności gospodarczej, które prowadzą działalność powodującą powstawanie odpadów,

- 7) odbiorcach odpadów - rozumie się przez to przedsiębiorców w rozumieniu przepisów - Prawo działalności gospodarczej, osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, którym wytwarzający odpady zlecieli wykonywanie obowiązków usuwania odpadów z miejsc ich powstawania, wykorzystywania lub ich unieszkodliwiania,
- 8) składowisku odpadów - rozumie się przez to także wysypisko odpadów komunalnych, wylewisko odpadów ciekłych, a także zwałowiska mas ziemnych i skalnych powstające w wyniku realizacji inwestycji albo prowadzenia eksploatacji kopalni, z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1,
- 9) termicznym przekształcaniu odpadów - rozumie się przez to proces rozkładu organicznych składników odpadów przebiegający w temperaturze powyżej 600° Celsjusza,
- 10) staroście - rozumie się przez to również prezydenta miasta na prawach powiatu.

Art. 4.

1. Powstawanie odpadów powinno być eliminowane lub ograniczane przez wytwarzających odpady i odbiorców odpadów niezależnie od stopnia uciążliwości bądź zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska, a także niezależnie od ich ilości lub miejsca powstania.
2. Działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów powinny być planowane, projektowane i prowadzone tak, aby:
 - 1) zapobiegały powstawaniu odpadów,
 - 2) zapewniały bezpieczne dla środowiska wykorzystywanie odpadów, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
 - 3) zapewniały zgodny z zasadami ochrony środowiska sposób postępowania z odpadami, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się wykorzystać.

Art. 5.

1. Wykorzystywanie odpadów polega na ich użyciu w celach:
 - 1) przemysłowych, w tym energetycznych, a także budowlanych, jako surowców wtórnych w całości lub w części, bezpośrednio lub przez przetwarzanie,
 - 2) nieprzemysłowych, a w szczególności do kształtowania powierzchni gruntów lub ich dostosowywania do określonych potrzeb, a także do nawożenia lub ulepszania gleby.
2. Unieszkodliwianie odpadów polega na poddaniu ich procesom przekształcenia biologicznego, fizycznego lub chemicznego w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska.
3. Unieszkodliwianiem odpadów w rozumieniu niniejszej ustawy jest także składowanie odpadów.

Art. 6.

1. Odpady klasyfikuje się w zależności od źródeł powstawania, stopnia uciążliwości bądź stwarzania zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska.
2. Minister właściwy do spraw środowiska po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określi, w drodze rozporządzenia, klasyfikację odpadów, w ramach której wyodrębni listę odpadów niebezpiecznych.

Rozdział 2**Zasady postępowania z odpadami****Art. 7.**

Wytwarzający odpady jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji i form usług lub wykorzystywania surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów albo pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także zmniejszają uciążliwość bądź zagrożenie ze strony odpadów dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska.

Art. 8.

1. Zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych wydaje starosta po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza albo prezydenta miasta oraz wojewódzkiego inspektora sanitarnego, z zastrzeżeniem ust. 2. W miastach na prawach powiatu zezwolenie wydaje prezydent miasta po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego inspektora sanitarnego.
2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, oraz sposób postępowania z odpadami, o których mowa w ust. 4, wydaje lub uzgadnia wojewoda, z zachowaniem trybu, o którym mowa w ust. 1 i 3, gdy wytwarzanie odpadów wiąże się z przedsięwzięciem mogąącym znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
3. Kopię wydanego zezwolenia organ wydający zezwolenie przekazuje do wiadomości marszałkowi województwa oraz właściwemu wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, a w przypadku zezwolenia wydanego w trybie ust. 2 - także staroście.
4. Wytwarzający odpady inne niż niebezpieczne w łącznej ilości powyżej jednej tony rocznie, z wyłączeniem odpadów komunalnych, obowiązany jest na dwa miesiące przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności wpływającą na rodzaj lub ilość wytwarzanych odpadów innych niż niebezpieczne przedłożyć właściwemu organowi informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.
5. Właściwym organem, o którym mowa w ust. 4, jest:
 - 1) wójt, burmistrz lub prezydent miasta w przypadku, gdy wytwarzający wytwarza lub będzie wytwarzał odpady w ilości poniżej jednego tysiąca ton rocznie,

- 2) starosta w przypadku, gdy wytwarzający wytwarza lub będzie wytwarzał odpady w ilości równej lub większej od jednego tysiąca ton rocznie,
 - 3) wojewoda w przypadku, gdy wytwarzający buduje lub utrzymuje obiekt zaliczany na podstawie odrębnych przepisów do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.
6. Rada gminy może podjąć uchwałę o obowiązku złożenia informacji, o której mowa w ust. 4, przez wytwarzających określone rodzaje odpadów w ilości do jednej tony rocznie.
7. Właściwość miejscową organów w sprawach określonych w niniejszym artykule ustala się według miejsca wytwarzania odpadów. W przypadku gdy odpady wytwarzane są na terenie działania więcej niż jednego organu, właściwym jest organ, na którego terenie działania wytwarzana jest największa część odpadów. Organ ten wydaje przewidziane prawem decyzje w uzgodnieniu z pozostałymi właściwymi organami.

Art. 9.

1. Zezwolenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2, wydaje się w drodze decyzji na wniosek zainteresowanego, zawierający:
 - 1) wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, z uwzględnieniem ich podstawowego składu chemicznego i innych właściwości,
 - 2) określenie ilości wytwarzanych rocznie odpadów poszczególnych rodzajów,
 - 3) program obejmujący sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub minimalizacji ich ilości oraz ich usuwanie, wykorzystywanie lub unieszkodliwianie,
 - 4) oznaczenie miejsca oraz sposób składowania i transportu odpadów uwzględniający postępowanie z odpadami nadającymi się do wykorzystywania.
2. W zezwoleniu, o którym mowa w ust. 1, określa się:
 - 1) rodzaj oraz ilość odpadów niebezpiecznych dopuszczonych do wytworzenia w ciągu roku,
 - 2) warunki realizacji programu, o którym mowa w ust. 1 pkt. 3, a także miejsce i warunki składowania oraz transportu odpadów niebezpiecznych, z uwzględnieniem selektywnego postępowania z odpadami niebezpiecznymi nadającymi się do wykorzystywania,
 - 3) czas obowiązywania zezwolenia.
3. W razie gdy wytwarzający odpady niebezpieczne narusza przepisy ustawy lub nie przestrzega warunków określonych w zezwoleniu, o którym mowa w ust. 1, organ wydający zezwolenie wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń.
4. Jeżeli wytwarzający odpady niebezpieczne, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 3, nadal narusza przepisy ustawy lub nie przestrzega warunków określonych w zezwoleniu, organ wydający zezwolenie może je cofnąć, w drodze decyzji, bez odszkodowania.
5. Cofnięcie zezwolenia powoduje wstrzymanie działalności, w wyniku której wytwarzane są odpady niebezpieczne objęte cofniętym zezwoleniem.

6. Wygaśnięcie lub cofnięcie zezwolenia nie powoduje wygaśnięcia obowiązku usunięcia skutków prowadzonej działalności na koszt wytwarzającego odpady niebezpieczne.

Art. 10.

1. Informacja, o której mowa w art. 8 ust. 4, winna zawierać:
 - 1) opis sposobu zapobiegania powstawaniu odpadów lub minimalizacji ich ilości,
 - 2) opis sposobu usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania wytworzonych odpadów, wraz z określeniem ich ilości, rodzaju i składu chemicznego,
 - 3) oznaczenie miejsca oraz opis sposobu składowania i transportu odpadów uwzględniający postępowanie z odpadami nadającymi się do wykorzystania,
 - 4) przewidywany okres prowadzenia działalności, w wyniku której powstają odpady.
2. W przypadku stwierdzenia przez organ na podstawie złożonej informacji, o której mowa w art. 8 ust. 4, lub własnych ustaleń, że wytwarzający odpady inne niż niebezpieczne zamierza postępować z odpadami w sposób zagrażający życiu lub zdrowiu ludzi lub naruszający zasady ochrony środowiska, organ w terminie miesiąca od otrzymania informacji zobowiązuje w drodze decyzji wytwarzającego odpady do zmiany sposobu usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania wytworzonych odpadów.
3. W razie gdy wytwarzający odpady narusza przepisy ustawy lub działa w sposób niezgodny ze złożoną informacją, organ, któremu należało przedłożyć informację, wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń.
4. Jeżeli wytwarzający odpady mimo wezwania, o którym mowa w ust. 3, nadal narusza przepisy ustawy lub działa w sposób niezgodny ze złożoną informacją, organ właściwy do otrzymania informacji, o którym mowa w art. 8 ust. 5, może w drodze decyzji nakazać wstrzymanie działalności powodującej wytwarzanie odpadów. W takim przypadku wytwarzający odpady zobowiązany jest do usunięcia skutków prowadzonej działalności na własny koszt.

Art. 11.

1. Obowiązek zapobiegania powstawaniu lub minimalizacji ilości odpadów, ich wykorzystywania, usuwania lub unieszkodliwiania spoczywa na wytwarzającym odpady.
2. Wytwarzający odpady może zlecić wykonanie obowiązku usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów odbiorcy odpadów, który ponosi odpowiedzialność za wykonanie tych czynności, jeżeli posiada zezwolenie określone w ust. 3 i 9a..
- 2a. Wytwarzający może przekazać niektóre rodzaje odpadów w celu ich wykorzystania na własne potrzeby osobie fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej.
- 2b. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, listę rodzajów odpadów, które wytwarzający odpady może przekazywać osobom fizycznym do wykorzystania.
3. Odbiorca odpadów niebezpiecznych jest obowiązany do uzyskania zezwolenia na usuwanie tych odpadów, w tym na transport, na ich wykorzystywanie lub

unieszkodliwianie. Zezwolenie wydaje, w drodze decyzji, starosta właściwy ze względu na miejsce wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, po zasięgnięciu opinii państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego oraz właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, z zastrzeżeniem ust. 3a.

3a. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 3, wydaje wojewoda, z zachowaniem trybu określonego w ust. 3, jeżeli dotyczy ono przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 3, powinien zawierać:

- 1) wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych przewidzianych do usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania, z uwzględnieniem ich podstawowego składu chemicznego i innych właściwości,
- 2) określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów, poddawanych usuwaniu, wykorzystywaniu lub unieszkodliwianiu,
- 3) oznaczenie miejsca oraz przedstawienie sposobu składowania i transportu odpadów niebezpiecznych, z uwzględnieniem selektywnego postępowania z odpadami nadającymi się do wykorzystywania,
- 4) przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać zlecane przez wytwórców odpadów niebezpiecznych obowiązki, ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji fachowych pracowników oraz liczby i jakości posiadanych maszyn i urządzeń odpowiadających wymaganiom ochrony środowiska,
- 5) przewidywany okres wykonywania działalności związanej z usuwaniem odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania, wykorzystywaniem odpadów lub ich unieszkodliwianiem.

5. W zezwoleniu, o którym mowa w ust. 3, określa się:

- 1) rodzaj i ilość odpadów niebezpiecznych usuwanych w okresie roku, odpowiednie sposoby ich usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania przez odbiorcę odpadów,
- 2) miejsce oraz warunki składowania i transportu odpadów niebezpiecznych, z uwzględnieniem postępowania z odpadami nadającymi się do wykorzystywania,
- 3) czas obowiązywania zezwolenia,
- 4) inne warunki związane ze specyfiką odpadów niebezpiecznych, a także potrzebą zachowania wymagań ochrony życia lub zdrowia ludzi oraz środowiska.

6. W razie gdy odbiorca odpadów niebezpiecznych narusza przepisy ustawy lub nie przestrzega warunków określonych w zezwoleniu, o którym mowa w ust. 3 i ust. 3a, organ wydający zezwolenie wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń.

7. Jeżeli odbiorca odpadów niebezpiecznych mimo wezwania, o którym mowa w ust. 6, nadal narusza przepisy ustawy lub nie przestrzega warunków określonych w zezwoleniu, organ wydający zezwolenie może cofnąć to zezwolenie, w drodze decyzji, bez odszkodowania.

8. Cofnięcie zezwolenia powoduje wstrzymanie działalności objętej cofniętym zezwoleniem.
9. Wygaśnięcie lub cofnięcie zezwolenia nie powoduje wygaśnięcia obowiązku usunięcia skutków prowadzonej działalności na koszt odbiorcy odpadów.
- 9a. Przejęcie przez odbiorcę odpadów innych niż niebezpieczne od wytwarzającego odpady, odpowiedzialności za ich usuwanie, wykorzystywanie lub unieszkodliwianie wymaga uzyskania zezwolenia na usuwanie tych odpadów, w tym na transport, na ich wykorzystywanie lub unieszkodliwianie. Zezwolenie wydaje, w drodze decyzji, starosta właściwy ze względu na miejsce wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego inspektora sanitarnego oraz właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, z zastrzeżeniem ust. 9b. W postępowaniu o udzielenie takiego zezwolenia stosuje się odpowiednio przepisy ust. 4-9.
- 9b. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 9a odbiorcom odpadów, którzy budują lub utrzymują obiekt zaliczany na podstawie odrębnych przepisów do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, wydaje wojewoda, z zachowaniem trybu, o którym mowa w ust. 9a.
10. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw administracji publicznej oraz gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek, o którym mowa w ust. 3, w stosunku do innych odpadów niż niebezpieczne.

Art. 12.

1. Jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes społeczny, związany z ochroną środowiska, a w szczególności z zagrożeniem jego zniszczenia w znacznych rozmiarach, udzielenie zezwolenia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 oraz w art. 11 ust. 3 i ust. 3a, 9a i 9b może być uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia roszczeń mogących powstać wskutek wykonywania działalności objętej zezwoleniem lub zaniechania wykonywania obowiązków objętych tym zezwoleniem.
2. Formę i wielkość zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się w zezwoleniu, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 oraz w art. 11 ust. 3 i ust. 3a, 9a i 9b.
3. Organ wydający zezwolenie uchyla obowiązek zabezpieczenia, na wniosek wytwarzającego odpady lub odbiorcy odpadów, po stwierdzeniu zaprzestania prowadzenia działalności będącej przyczyną jego ustanowienia, jeżeli nie występują szkody spowodowane działalnością wytwarzającego odpady lub odbiorcy odpadów.

Art. 13.

1. Wytwarzający odpady i odbiorca odpadów są obowiązani do prowadzenia ich ilościowej i jakościowej ewidencji, zgodnie z przyjętą klasyfikacją odpadów oraz listą odpadów niebezpiecznych.
2. Ewidencja, o której mowa w ust. 1, powinna zapewnić ilościową i jakościową kontrolę:
 - 1) wytwarzanych odpadów,

- 2) obrotu i przekształcania odpadów w trakcie ich usuwania do miejsc wykorzystywania lub unieszkodliwiania,
 - 3) prawidłowości naliczania opłat za składowanie odpadów, a także wymierzania kar za składowanie odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym lub niezgodnie z wymaganiami, o których mowa w art. 22.
3. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw administracji publicznej oraz gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, określi, w drodze rozporządzenia, wzory dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów oraz służących do przekazywania informacji, o których mowa w art. 29.

Art. 14.

1. Zasady zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub minimalizacji ich ilości powinny być ustalane w pierwszej kolejności w procesach planowania i projektowania.
2. Odpady niebezpieczne powinny być w pierwszej kolejności wykorzystywane lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania.
3. Usuwanie odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy ich wykorzystywanie lub unieszkodliwianie w tych miejscach jest niewykonalne bądź też nieracjonalne ze względów ekologicznych lub ekonomicznych.
4. Usuwanie odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania do miejsc ich wykorzystywania lub unieszkodliwiania odbywa się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie materiałów niebezpiecznych.
5. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw środowiska i administracji publicznej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady usuwania, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Art. 15.

Organ wydający zezwolenie, po zasięgnięciu opinii państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, może, w drodze decyzji, określić dodatkowe obowiązki związane z postępowaniem z odpadami niebezpiecznymi, niezależnie od ustaleń zawartych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2, jeżeli wymagają tego względy ochrony życia lub zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska.

Art. 16.

1. Podmioty gospodarcze mają obowiązek wykorzystywania jako surowców wtórnych odpadów, jeżeli jest to technologicznie i ekonomicznie uzasadnione.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw środowiska i administracji publicznej, określi, w drodze rozporządzenia, odpady, które powinny być wykorzystywane w celach przemysłowych, oraz warunki, jakie muszą być spełnione przy ich wykorzystywaniu.
3. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw rolnictwa i zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, warunki,

jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu osadów ściekowych na cele nieprzemysłowe.

4. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw rolnictwa i zdrowia, może określić, w drodze rozporządzenia, warunki, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu na cele nieprzemysłowe innych odpadów niż osady ściekowe.

Art. 17.

1. Producenci i importerzy opakowań lub importerzy produktów opakowanych za granicą są zobowiązani do umieszczania na opakowaniach informacji i oznaczeń ułatwiających ich dalsze wykorzystywanie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska.
2. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady oznaczania opakowań, o których mowa w ust. 1.
3. W razie niedopełnienia przez podmioty gospodarcze, o których mowa w ust. 1, obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wydać decyzję o wstrzymaniu działalności powodującej naruszenie tego obowiązku.
4. W przypadku określonym w ust. 3, na wniosek podmiotu gospodarczego, o którym mowa w ust. 1, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może ustalić termin usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w razie nieusunięcia ich w tym terminie - wstrzyma działalność powodującą naruszenie obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 18.

1. Użytkownik substancji trujących określonych w odrębnych przepisach jest obowiązany zwrócić opakowanie po tych substancjach producentowi, sprzedawcy lub importerowi.
2. Producent substancji trujących, a gdy substancje pochodzą z zagranicy - importer, jest obowiązany odebrać opakowania po tych substancjach.
3. Sprzedawca substancji trujących jest obowiązany przyjmować od użytkowników opakowania po tych substancjach w celu ich przekazania producentowi lub importerowi.
4. Obowiązki, o których mowa w ust. 1-3, obejmują także substancje trujące przeterminowane, w uszkodzonych opakowaniach oraz nie nadające się do dalszego użytku.
5. Producent, importer lub sprzedawca substancji trujących mogą zlecić wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 2-4, odbiorcy odpadów niebezpiecznych, na warunkach nie pogarszających uprawnień użytkownika, o którym mowa w ust. 1.
6. Jeżeli producent substancji trujących, ich importer lub sprzedawca nie zleca obowiązków, o których mowa w ust. 2-4, odbiorcy odpadów niebezpiecznych, mają wówczas wobec nich odpowiednie zastosowanie przepisy art. 11 ust. 3-9, art. 12 i 13.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw środowiska i zdrowia, w drodze rozporządzenia, może rozszerzyć obowiązki, o których mowa w ust. 1-4, na inne opakowania i wyroby.

Art. 19.

1. Gmina realizuje zadania związane z racjonalnym gospodarowaniem odpadami komunalnymi według zasad określonych w przepisach o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
2. Zadania gmin związane z ochroną środowiska przed odpadami innymi niż komunalne określają przepisy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisy niniejszej ustawy.
3. Gmina realizuje zadania związane z racjonalnym gospodarowaniem odpadami komunalnymi według przyjętego przez radę gminy programu ochrony środowiska w gminie.

Art. 20.

1. Kompostowaniu bądź termicznemu przekształcaniu, w tym także na cele energetyczne, poddaje się te odpady, z których uprzednio wyselekcjonowano odpady nadające się do wykorzystania.
2. Zabrania się spalania odpadów na powierzchni ziemi poza obiektami i urządzeniami technicznymi, o których mowa w ust. 3.
3. Obiekty oraz urządzenia techniczne do kompostowania lub termicznego przekształcania odpadów mogą być eksploatowane tylko wówczas, gdy:
 - 1) nie zostaną przekroczone dopuszczalne normy emisji substancji zanieczyszczających środowisko, określone na podstawie odrębnych przepisów,
 - 2) powstające po zastosowaniu kompostowania bądź termicznego przekształcenia pozostałości będą wykorzystywane bądź unieszkodliwiane z zachowaniem wymagań określonych w ustawie.
4. Do budowy obiektów i urządzeń technicznych służących do kompostowania lub termicznego przekształcania odpadów stosuje się zasady określone w art. 21 ust. 2-4.
5. W razie niedopełnienia przez podmioty gospodarcze prowadzące kompostowanie bądź termiczne przekształcanie odpadów obowiązków, o których mowa w ust. 1-3, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wydać decyzję o wstrzymaniu działalności związanej z kompostowaniem lub termicznym przekształcaniem odpadów.
6. W przypadkach określonych w ust. 5, na wniosek podmiotu gospodarczego, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może ustalić termin do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w razie nieusunięcia ich w tym terminie - wstrzyma działalność związaną z kompostowaniem lub termicznym przekształcaniem odpadów.

Art. 21.

1. Składowanie lub wylanie odpadów, zwane dalej "składowaniem odpadów", z zastrzeżeniem ust. 6, może się odbywać wyłącznie w miejscu do tego wyznaczonym.
2. Wyznaczenie składowiska odpadów dokonywane jest w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.
3. Wyznaczenie składowiska odpadów w pobliżu lotnisk wymaga zgody organu nadzoru lotniczego.
4. Wyznaczenie składowiska odpadów w pobliżu obiektów zabytkowych lub na terenie występowania stanowisk archeologicznych wymaga zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków.
5. Jeżeli istnieje możliwość wykorzystania lub unieszkodliwienia odpadów bez budowy składowiska odpadów, właściwy organ administracji architektoniczno-budowlanej może odmówić wydania decyzji o pozwoleniu na budowę składowiska odpadów. Organ ten może uzależnić wydanie decyzji od przedstawienia przez inwestora ekspertyzy co do możliwości wykorzystywania odpadów lub innego niż składowanie ich unieszkodliwienia.
6. Nie uważa się za składowisko odpadów, wymagające wyznaczenia, w trybie określonym ustawą, takiego miejsca gromadzenia odpadów, na którym umieszczanie ich przez wytwarzającego lub odbiorcę spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) dotyczy odpadów przeznaczonych do wykorzystywania lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania,
 - 2) wynika z procesów technologicznych bądź organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, jednakże nie dłuższych niż jeden rok,
 - 3) odbywa się na terenie, do którego wytwarzający lub odbiorca posiada tytuł prawny.
7. Zgodę na miejsce oraz sposób gromadzenia odpadów w przypadku, o którym mowa w ust. 6, wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, uwzględniając odpowiednio wymagania ustalone w art. 22.

Art. 22.

1. Właściwy organ administracji architektoniczno-budowlanej, po uzgodnieniu z wojewodą i państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym, w decyzji o pozwoleniu na budowę składowiska odpadów, określa wymagania zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska, ochronę uzasadnionych interesów osób trzecich oraz określa sposób i termin rekultywacji terenu składowiska odpadów.
2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:
 - 1) określenie warunków technicznych urządzenia składowiska,
 - 2) ustalenie sposobu eksploatacji składowiska, w tym ograniczeń co do rodzaju składowanych odpadów, ich selekcji i sposobu izolowania oraz stopnia wykorzystania pojemności eksploatacyjnej składowiska,

- 3) obowiązek opracowania instrukcji eksploatacyjnej składowiska,
- 4) określenie sposobu odprowadzania, gromadzenia i oczyszczania wód odciekowych,
- 5) określenie sposobu i terminu docelowego zagospodarowania terenu składowania odpadów,
- 6) obowiązek prowadzenia stałych lub okresowych badań wpływu składowiska na stan ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Art. 23.

1. Odpady niebezpieczne umieszcza się na składowiskach odpadów niebezpiecznych.
2. Jeżeli umieszczenie odpadów niebezpiecznych na składowiskach odpadów niebezpiecznych jest niemożliwe, odpady niebezpieczne mogą być składowane na wydzielonych częściach innych składowisk, jeżeli spełnione są warunki, o których mowa w art. 22.
3. Na składowanie odpadów niebezpiecznych na wydzielonych częściach innych składowisk jest wymagane zezwolenie starosty wydawane w drodze decyzji, po jej uzgodnieniu z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.
4. Wytwarzający odpady niebezpieczne dołącza do wniosku o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 3, zgodę zarządzającego składowiskiem odpadów potwierdzającą, że jest możliwe składowanie odpadów niebezpiecznych zgodnie z wymaganiami zawartymi w ust. 2.
5. Zarządzający składowiskiem odpadów obowiązany jest odmówić przyjęcia odpadów niebezpiecznych, jeśli ich cechy są niezgodne z wymienionymi w zezwoleniu, o którym mowa w ust. 3.

Art. 24.

1. Zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany:
 - 1) ewidencjonować ilość i rodzaj przyjmowanych na składowisko odpadów, zgodnie z przyjętą klasyfikacją odpadów oraz listą odpadów niebezpiecznych,
 - 2) zapewnić selektywne składowanie odpadów, mając na uwadze uniknięcie szkodliwych dla środowiska reakcji pomiędzy składnikami tych odpadów, możliwość dalszego ich wykorzystania oraz rekultywację i ponowne zagospodarowanie terenu składowiska odpadów,
 - 3) utrzymywać i eksploatować składowisko odpadów w sposób zapewniający właściwe funkcjonowanie urządzeń stanowiących wyposażenie składowiska odpadów oraz zachowanie wymagań sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych, a także zasad ochrony środowiska,
 - 4) odmówić przyjęcia na składowisko odpadów o składzie niezgodnym z dokumentami wymaganymi przy obrocie odpadami i zawiadomić o tym niezwłocznie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska,
 - 5) zawiadomić organ, który wyznaczył składowisko odpadów, oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o zakończeniu eksploatacji i wykonaniu prac rekultywacyjnych.

2. W razie niedopełnienia przez zarządzającego składowiskiem odpadów obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wydać decyzję o wstrzymaniu korzystania ze składowiska odpadów.
3. Decyzję, o której mowa w ust. 2, może wydać również państwowy wojewódzki inspektor sanitarny w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.
4. W przypadkach określonych w ust. 2 i 3, na wniosek zarządzającego składowiskiem odpadów, odpowiednio wojewódzki inspektor ochrony środowiska lub państwowy wojewódzki inspektor sanitarny może ustalić termin do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w razie nieusunięcia ich w tym terminie - wstrzymać korzystanie ze składowiska odpadów.

Rozdział 3

Oplaty i kary pieniężne

Art. 25.

Przepisy niniejszego rozdziału nie dotyczą opłat za składowanie odpadów komunalnych.

Art. 26.

Wytwarzający odpady jest obowiązany do naliczania i wnoszenia opłat za umieszczanie odpadów na składowisku odpadów oraz za czas ich składowania, będących opłatami za gospodarcze korzystanie ze środowiska i za wprowadzanie w nim zmian.

Art. 27.

1. Opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku odpadów oraz za czas ich składowania wytwarzający odpady wnosi do końca lutego następnego roku po roku, w którym składowano odpady.
2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, wytwarzający odpady wnosi na rachunek redystrybucyjny urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Art. 28.

Obowiązek wnoszenia opłaty za składowanie na określonym składowisku odpadów wygasa z dniem zakończenia eksploatacji składowiska lub jego części wydzielonej i wykonania prac rekultywacyjnych.

Art. 29.

1. Wytwarzający odpady jest zobowiązany do składania marszałkowi województwa oraz właściwemu ze względu na miejsce składowania wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o rodzaju i ilości umieszczonych na składowisku odpadów oraz o czasie ich składowania, do 31 stycznia następnego roku po roku, w którym składowano odpady.
2. Wytwarzający odpady, który buduje lub utrzymuje obiekt zaliczany na podstawie odrębnych przepisów do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i

zdrowia ludzi, jest obowiązany przedstawiać wojewodzie informacje, o których mowa w ust. 1.

Art. 30.

1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zróżnicowane w zależności od rodzaju odpadów stawki opłat za:
 - 1) umieszczenie odpadów na składowisku,
 - 2) każdy rok składowania odpadów.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, odpady, za które wytwarzający odpady nie ponosi opłat za każdy rok ich składowania, gdy wykorzystanie tych odpadów jest technicznie lub technologicznie niemożliwe albo ekologicznie lub ekonomicznie nieracjonalne.
3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, dla poszczególnych rodzajów odpadów czas, po upływie którego wytwarzający odpady nie ponosi opłat za czas ich składowania.

Art. 31.

W przypadku składowania odpadów przez niepełny rok kalendarzowy opłatę za czas składowania uiszcza się w wysokości 1/12 opłaty ustalonej przy zastosowaniu stawki rocznej określonej na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 2 za każdy pełny miesiąc kalendarzowy.

Art. 32.

Jeżeli odpady ulegają zmieszaniu w procesach technologicznych w miejscu ich powstania lub przy usuwaniu na składowisko, w czasie transportu lub w wyniku nieselektywnego gromadzenia, za podstawę obliczenia opłaty przyjmuje się stawkę opłaty za ten rodzaj odpadów, za który stawka opłat jest najwyższa.

Art. 33.

1. W razie niedopełnienia przez wytwarzającego odpady obowiązku uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 27, marszałek województwa wydaje decyzję, w której określa jej wysokość.
2. W razie niedopełnienia przez wytwarzającego odpady obowiązku złożenia informacji, o której mowa w art. 29, lub złożenia informacji nierzetelnej, marszałek województwa, w drodze decyzji, określa wysokość opłaty na podstawie ustaleń dokonanych we własnym zakresie, stosując stawki opłat powiększone o 100%.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, za termin płatności uważa się dzień, w którym zgodnie z art. 27 ust. 1 powinna nastąpić wpłata.
4. W przypadkach, gdy wytwarzający odpady buduje lub utrzymuje obiekt zaliczany na podstawie odrębnych przepisów, do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, organem właściwym do wydania decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, jest wojewoda.

Art. 34.

1. W razie nieterminowego uiszczenia opłaty pobiera się odsetki za zwłokę w wysokości odsetek pobieranych za nieterminowe regulowanie zobowiązań podatkowych.
2. Opłaty nie uiszczone w terminie, o którym mowa w art. 27 ust. 1, podlegają wraz z odsetkami za zwłokę przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Koszty postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w ust. 2, są egzekwowane w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 35.

1. Kwoty nadpłaconych i nienależnie uiszczonych opłat (nadpłaty) podlegają z urzędu zaliczeniu na poczet bieżących i zaległych opłat, a w razie braku takich obowiązków - podlegają zaliczeniu na poczet przyszłych opłat, chyba że wytwarzający odpady zgłosi wniosek o ich zwrot.
2. Wymierzone, a nie pobrane opłaty nie są objęte postępowaniem układowym.

Art. 36.

Obowiązek uiszczenia opłaty ulega przedawnieniu z upływem 5 lat - licząc od końca roku, w którym upłynął termin uiszczenia opłaty.

Art. 37.

1. Za składowanie odpadów w miejscu na ten cel nie wyznaczonym lub niezgodnie z wymaganiami określonymi decyzją właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej o pozwoleniu na budowę składowiska odpadów, wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza karę pieniężną wytwarzającemu odpady, odbiorcy odpadów lub innej jednostce organizacyjnej w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska.
2. Kary pieniężne ukarany wnosi na rachunek dystrybucyjny urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.
3. Karę pieniężną wymierza się w zależności od rodzaju i ilości odpadów.
4. Za każdą rozpoczętą tonę odpadów składowanych w miejscu lub w sposób określony w ust. 1 wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza karę pieniężną w wysokości 0,05 jednostkowej stawki opłaty jednorazowej za każdą dobę składowania.
5. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 3, wojewódzki inspektor ochrony środowiska zwiększa o 100% w razie wyrzucenia bądź wylania odpadów:
 - 1) do wód powierzchniowych, podziemnych morskich wód wewnętrznych lub morza terytorialnego,
 - 2) nad brzegami zbiorników wodnych, a zwłaszcza w strefach ochronnych ujęć wód, na terenach wypływu wód z warstw wodonośnych,
 - 3) na terenach parków narodowych i rezerwatów przyrody,
 - 4) na terenach leśnych albo uzdrowiskowych lub na terenach przeznaczonych na cele turystyczno-wypoczynkowe.

6. Karę pieniężną wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza za każdą dobę od dnia stwierdzenia składowania odpadów w miejscu lub w sposób określony w ust. 1 do dnia zlikwidowania stwierdzonego naruszenia wymagań ochrony środowiska przez ukaranego.
7. Łączną karę pieniężną za cały okres trwania stwierdzonego naruszenia wymagań ochrony środowiska wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza po zlikwidowaniu tego naruszenia oraz gdy decyzja określająca dobowy wymiar kary pieniężnej stanie się ostateczna.
8. Jeżeli do dnia 31 grudnia danego roku naruszenie wymagań ochrony środowiska nie zostało usunięte, łączną karę pieniężną wojewódzki inspektor ochrony środowiska wymierza za okres do dnia 31 grudnia tego roku, natomiast od dnia 1 stycznia następnego roku dobowy wymiar kary pieniężnej stanowi podstawę do wymierzania następnej łącznej kary pieniężnej.
9. W razie kolejnego składowania odpadów przez tego samego ukaranego w miejscu lub w sposób określony w ust. 1, wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 4, wojewódzki inspektor ochrony środowiska zwiększa o 100%.
10. Wymierzone łączne kary pieniężne, nie uiszczone w wyznaczonym terminie, podlegają wraz z odsetkami za zwłokę przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
11. Koszty postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w ust. 10, są egzekwowane w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
12. Wymierzone, a nie pobrane łączne kary pieniężne nie są objęte postępowaniem układowym.
13. Kary pieniężne obciążają zysk lub powiększają stratę ukaranego po opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Art. 38.

1. Nie można wydać decyzji w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, jeżeli od dnia, w którym stwierdzono przyczynę jej wymierzenia, upłynęło 5 lat.
2. Wymierzonej łącznej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja ustalająca jej wysokość stała się ostateczna lub w razie odroczenia terminu płatności tej kary - po upływie 5 lat od upływu okresu odroczenia.
3. W razie rozłożenia łącznej kary pieniężnej na raty, bieg terminu, o którym mowa w ust. 2, rozpoczyna się od dnia płatności ostatniej raty.

Art. 39.

1. Termin płatności łącznej kary pieniężnej wynosi 14 dni od dnia, w którym decyzja w sprawie jej wymierzenia stała się ostateczna.
2. W razie nieterminowego uiszczenia łącznej kary pieniężnej pobierane są odsetki za zwłokę, w wysokości odsetek pobieranych za nieterminowe regulowanie zobowiązań podatkowych.

Art. 40.

1. Termin płatności wymierzonej łącznej kary pieniężnej, na wniosek ukaranego, może być odroczone lub łączna kara pieniężna może być rozłożona na raty, na okres nie dłuższy niż 5 lat.
2. Decyzja o odroczeniu terminu płatności łącznej kary pieniężnej może być podjęta w razie stwierdzenia, że ukarany realizuje przedsięwzięcia, których wykonanie, w okresie nie dłuższym niż 5 lat, zapewni usunięcie przyczyn wymierzenia kary pieniężnej.
3. Decyzja o rozłożeniu łącznej kary pieniężnej na raty może być podjęta w razie stwierdzenia, że uiszczenie w całości wymierzonej łącznej kary pieniężnej w terminie określonym w art. 39 ust. 1 znacznie ograniczy lub uniemożliwi prowadzenie przedsięwzięć, których wykonanie ma zapewnić usunięcie przyczyny wymierzenia tej kary.
4. Decyzje w sprawach określonych w ust. 2 i 3 podejmuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska.
5. Wniosek o odroczenie terminu płatności lub rozłożenie łącznej kary pieniężnej na raty może być zgłoszony w ciągu 14 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu tej kary stała się ostateczna.
6. Łączną karę pieniężną, której termin płatności został odroczone, podwyższa się o 100% i o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w okresie odroczenia, ogłaszany w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym "Monitor Polski", i pobiera się niezwłocznie po terminie odroczenia, jeżeli przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 2, nie zostały w tym terminie wykonane.
7. Kara, o której mowa w ust. 6, jest umarzana w całości, pod warunkiem że zostały terminowo wykonane przedsięwzięcia będące podstawą odroczenia płatności łącznej kary pieniężnej i zostały usunięte przyczyny wymierzenia tej kary.

Art. 41.

1. Wpływy z tytułu opłat, o których mowa w art. 26, oraz z tytułu kar pieniężnych, o których mowa w art. 37, stanowią dochody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
2. Zasady podziału wpływów między fundusze, o których mowa w ust. 1, oraz ich przeznaczania na określone cele regulują przepisy o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Rozdział 4**Międzynarodowy obrót odpadami****Art. 42.**

Międzynarodowy obrót odpadami polega na przywozie odpadów z zagranicy na terytorium państwa polskiego, przewozie odpadów pochodzących z zagranicy przez

terytorium państwa polskiego oraz wywozie odpadów za granicę z terytorium państwa polskiego.

Art. 43.

1. Zakazuje się przywozu z zagranicy odpadów niebezpiecznych.
2. Przywóz z zagranicy odpadów innych niż niebezpieczne jest dopuszczalny jedynie za zezwoleniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wydanym w drodze decyzji. O wydanym zezwoleniu Główny Inspektor Ochrony Środowiska zawiadamia niezwłocznie Prezesa Głównego Urzędu Cł, Komendanta Głównego Straży Granicznej oraz wojewodę i gminę właściwych ze względu na miejsce wykorzystania lub przeznaczenia odpadów.
3. Odbiór odpadów przekazywanych do urządzeń odbiorczych w portach morskich, rzecznych i lotniczych, powstałych w trakcie normalnej eksploatacji statków morskich i żeglugi śródlądowej oraz statków powietrznych, nie podlega ograniczeniom, o których mowa w ust. 1 i 2.
4. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, może być wydane, jeżeli spełnione zostaną łącznie następujące warunki:
 - 1) odpady przeznaczone są do wtórnego wykorzystania jako surowce w kraju lub za granicą,
 - 2) nie ma na terenie kraju możliwych do pozyskania odpadów nadających się do równorzędnego wykorzystania albo też występują one w niewystarczającej ilości,
 - 3) odpady przywiezione z zagranicy lub sposób ich wykorzystania w kraju nie spowodują wzrostu zagrożenia dla środowiska i nie przyczynią się do zwiększenia masy składowanych odpadów.
5. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może uzależnić wydanie zezwolenia od przedstawienia przez przywożącego odpady z zagranicy ekspertyzy co do spełnienia warunków określonych w ust. 4.
6. Zezwolenie na przywóz odpadów z zagranicy wydaje się na czas oznaczony, na wniosek przywożącego odpady, zawierający:
 - 1) opis przywożonych odpadów, w tym zwłaszcza ich fizycznych i chemicznych właściwości,
 - 2) określenie ilości przywożonych odpadów,
 - 3) wskazanie miejsca wykorzystywania odpadów,
 - 4) opis sposobu postępowania z przywiezionymi odpadami, w tym zwłaszcza opis technologii ich wykorzystywania wraz z opisem oddziaływania na środowisko,
 - 5) wskazanie nazwy i adresu wytwarzającego odpady oraz ich dostawcy,
 - 6) uzasadnienie potrzeby przywiezienia odpadów z zagranicy.
7. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może zażądać udokumentowania stwierdzeń zawartych we wniosku, o którym mowa w ust. 6.
8. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska cofnięte, w drodze decyzji, bez odszkodowania w razie stwierdzenia, że przywożący odpady nie przestrzega zawartych w zezwoleniu warunków. O cofnięciu zezwolenia Główny Inspektor Ochrony Środowiska za-

wiadamia niezwłocznie Prezesa Głównego Urzędu Cł, Komendanta Głównego Straży Granicznej oraz wojewodę i gminę właściwych ze względu na miejsce wykorzystania lub przeznaczenia odpadów.

9. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, może określić, w drodze rozporządzenia, listę odpadów, których przywożenie z zagranicy nie wymaga zezwolenia, o którym mowa w ust. 2.

Art. 44.

1. Wywóz za granicę odpadów niebezpiecznych jest dopuszczalny wyłącznie za zezwoleniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. O wydanym zezwoleniu Główny Inspektor Ochrony Środowiska zawiadamia niezwłocznie Prezesa Głównego Urzędu Cł i Komendanta Głównego Straży Granicznej.
2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane, jeżeli:
 - 1) sposób postępowania z odpadami za granicą będzie bezpieczny dla środowiska,
 - 2) właściwe organy władz państwa przyjmującego odpady niebezpieczne oraz państw, przez których terytoria odpady te będą przewożone, wyrażą zgodę na ich przyjęcie oraz przewóz.
3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie w przypadku przewozu odpadów niebezpiecznych przez terytorium państwa polskiego.
4. Zezwolenie na wywóz odpadów za granicę wydaje się na czas oznaczony, na wniosek wywożącego odpady, zawierający:
 - 1) opis wywożonych odpadów, w tym zwłaszcza ich fizycznych i chemicznych właściwości, wraz z opisem sposobu wytworzenia tych odpadów i informacją o wymaganiach dotyczących zasad ostrożnego obchodzenia się z odpadami,
 - 2) określenie ilości wywożonych odpadów,
 - 3) wskazanie trasy wywozu odpadów, rodzaju transportu i opakowania odpadów,
 - 4) wskazanie nazwy i adresu podmiotu odbierającego odpady oraz miejsca ich wykorzystywania,
 - 5) opis sposobu postępowania z odpadami za granicą,
 - 6) uzasadnienie potrzeby wywozu odpadów.
5. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku, o którym mowa w ust. 4.
6. Minister właściwy do spraw środowiska może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek uzyskiwania zezwoleń na wywóz do określonych państw odpadów innych niż niebezpieczne.
7. Minister właściwy do spraw środowiska może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek składania wniosku o wydanie zezwolenia na wywóz odpadów za granicę na formularzu, według wzoru określonego w rozporządzeniu.
8. Zezwolenie na przewóz odpadów niebezpiecznych przez terytorium państwa polskiego wydaje się na czas oznaczony, na wniosek zawierający:

- 1) opis przewożonych odpadów, w tym zwłaszcza ich fizycznych i chemicznych właściwości, wraz z opisem sposobu wytworzenia tych odpadów i informacją o wymaganiach dotyczących zasad ostrożnego obchodzenia się z odpadami oraz sposobu postępowania w sytuacjach awaryjnych podczas przewozu tych odpadów,
 - 2) określenie ilości przewożonych odpadów,
 - 3) wskazanie trasy przewozu odpadów, rodzaju transportu i opakowania odpadów,
 - 4) wskazanie nazwy i adresu podmiotu odbierającego odpady oraz miejsca ich wykorzystywania.
9. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku, o którym mowa w ust. 8.
10. Jeżeli zagospodarowanie wywiezionych z terytorium państwa polskiego odpadów nie może być dokonane zgodnie z warunkami kontraktu albo też wywóz nastąpił bez zezwolenia, eksporter obowiązany jest do odebrania tych odpadów.

Art. 45.

Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw środowiska i transportu, określi, w drodze rozporządzenia, wzory dokumentów stosowanych w międzynarodowym obrocie odpadami.

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 46.

1. Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie usuwa odpadów z miejsc ich powstawania, nie unieszkodliwia tych odpadów, bądź też usuwa, wykorzystuje lub unieszkodliwia je, miesza lub transportuje, albo dopuszcza do usuwania, wykorzystywania bądź unieszkodliwiania, mieszania lub transportowania w warunkach narażenia na niebezpieczeństwo życia lub zdrowia ludzi albo zagrożenia zniszczeniem środowiska w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest zniszczenie środowiska w znacznych rozmiarach, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.
3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest ciężkie uszkodzenie ciała lub ciężki rozstrój zdrowia człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.
4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
5. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 47.

Kto przywozi do kraju z zagranicy odpady niebezpieczne albo też wywozi je za granicę bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 48.

1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom przywozi do kraju albo wywozi za granicę odpady inne niż niebezpieczne, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. W przypadkach mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 49.

Kto bez wymaganego zezwolenia bądź z naruszeniem warunków w nim określonych albo bez złożenia wymaganej informacji bądź niezgodnie ze złożoną informacją, o której mowa w art. 8 ust. 4, wytwarza odpady, usuwa z miejsc ich powstawania lub je wykorzystuje, unieszkodliwia lub przemieszcza, podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 50.

Kto składowe odpady w miejscu na ten cel nie wyznaczonym lub spala na powierzchni ziemi, poza obiektami i urządzeniami technicznymi, o których mowa w art. 20 ust. 3, podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 51.

1. Kto jako użytkownik nie zwraca i kto jako producent, importer lub sprzedawca substancji trujących nie odbiera opakowań po tych substancjach lub też nie zwraca albo nie odbiera substancji trujących przeterminowanych, w uszkodzonych opakowaniach oraz nie nadających się do dalszego użytku, podlega karze aresztu albo grzywny.
2. Tej samej karze podlega ten, kto jako użytkownik nie zwraca, a jako producent, importer lub sprzedawca nie odbiera innych opakowań i wyrobów, na które obowiązek ten został rozszerzony.

Art. 52.

Kto, będąc obowiązany, nie umieszcza na opakowaniach informacji i oznaczeń ułatwiających ich dalsze wykorzystywanie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska, podlega karze grzywny.

Art. 53.

Kto, będąc obowiązany do prowadzenia ewidencji wytwarzanych odpadów lub przekazywania wymaganych informacji i zawiadomień, nie wykonuje tego obowiązku albo wykonuje go nierzetelnie, podlega karze grzywny.

Art. 54.

Kto zarządzając składowiskiem odpadów nie dopełnia ciężących na nim obowiązków w zakresie ewidencji przyjmowanych do składowania odpadów, selektywnego ich składowania, zapewnienia właściwego funkcjonowania urządzeń stanowiących wyposażenie składowiska, przestrzegania wymagań sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych, zasad ochrony środowiska oraz nieprzyjmowania na składowisko odpadów o składzie niezgodnym z dokumentami wymaganymi przy obrocie odpadami, podlega karze grzywny.

Art. 55.

Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 49-54, następuje na zasadach i w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6**Przepisy przejściowe i końcowe****Art. 56.**

Obowiązki, o których mowa w art. 18, dotyczą opakowań i substancji trujących wytworzonych w kraju lub sprowadzonych z zagranicy po wejściu w życie ustawy.

Art. 57.

1. Zachowują moc decyzje o wyznaczeniu składowiska odpadów, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.
2. Właściwe organy administracji architektoniczno-budowlanej, w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują decyzje, o których mowa w ust. 1, do wymagań ustawy, a w szczególności uchylą lub zmienią decyzje o wyznaczeniu składowiska odpadów, w razie gdy są one niezgodne z przepisami ustawy.

Art. 58.

1. Zarządzający składowiskami odpadów, istniejącymi w dniu wejścia w życie ustawy, dostosują funkcjonowanie tych składowisk do wymagań, określonych w art. 24 ust. 1 pkt 1-3, w ciągu roku od dnia, w którym decyzje wymienione w art. 57 ust. 2 stały się ostateczne.
2. Jeżeli po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, składowisko będzie eksploatowane niezgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji wydanej na podstawie art. 57 ust. 2, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wydać decyzję o wstrzymaniu korzystania ze składowiska.

Art. 59.

Wytwarzający odpady są obowiązani w okresie jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy przedstawić odpowiednio wojewodzie bądź wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta dokumenty określone w art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 1, niezbędne do wydania zezwolenia lub uzgodnienia, o których mowa w art. 8.

Art. 60.

1. W ramach programu, o którym mowa w art. 19 ust. 3, wójt, burmistrz lub prezydent miasta w okresie 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy sporządzi ewidencję:
 - 1) składowisk odpadów,
 - 2) nie eksploatowanych składowisk odpadów, na których nie przeprowadzono jeszcze rekultywacji i zagospodarowania ich terenu,
 - 3) miejsc gromadzenia odpadów, które nie zostały wyznaczone decyzją właściwego organu.
2. Zarządzający składowiskiem lub właściciele nieruchomości, na których znajdują się składowiska i miejsca gromadzenia odpadów, o których mowa w ust. 1, są obowiązani do przekazania właściwemu wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji niezbędnych do sporządzenia ewidencji.

Art. 61.

Do spraw wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy ustawy, z zastrzeżeniem art. 62.

Art. 62.

Do obliczania i pobierania opłat za składowanie odpadów przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 63.

W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. Nr 93, poz. 836, z 1950 r. Nr 38, poz. 349, z 1990 r. Nr 55, poz. 320 oraz z 1996 r. Nr 6, poz. 43 i Nr 43, poz. 189) w art. 4 w § 1 po pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

"7) wymierzone na podstawie ustawy o odpadach, a nie pobrane opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku odpadów i za czas ich składowania oraz łączne kary pieniężne."

Art. 64.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196, z 1995 r. Nr 90, poz. 446, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622 oraz z 1997 r. Nr 46, poz. 296) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 skreśla się pkt 5 i 5a;
- 2) skreśla się art. 53, 53d, 53f ust. 1, art. 54, 54a, 55, 56 i 58 oraz oznaczenie i tytuł Rozdziału 8 w Dziale II;
- 3) skreśla się art. 53a-53c, 53e i 53f ust. 2;
- 4) w art. 86:
 - a) w ust. 2 skreśla się pkt 2,
 - b) w ust. 3 skreśla się wyrazy "i 2";

5) w art. 86a:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy "i składowanie odpadów",
- b) skreśla się ust. 2;

6) w art. 86b w ust. 1 po wyrazach "do powietrza" przecinek zastępuje się kropką, a pozostałe wyrazy skreśla się;

7) w art. 86e w ust. 1 skreśla się wyrazy "rodzaje składowanych odpadów";

8) w art. 106 w ust. 1 skreśla się pkt 5;

9) w art. 108 w ust. 2 skreśla się wyrazy "albo służących do unieszkodliwiania odpadów";

10) skreśla się art. 108a;

11) w art. 110 w ust. 1 skreśla się pkt 3.

Art. 65.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 126, poz. 626, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 87, poz. 395, Nr 137, poz. 638, Nr 147, poz. 686 i Nr 156, poz. 776 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 30, poz. 164, Nr 71, poz. 449 i Nr 85, poz. 538) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21:

- a) w ust. 1 w pkt 54 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 55 w brzmieniu:

"55) część dochodów uzyskanych w roku podatkowym z działalności określonej w art. 10 ust. 1 pkt 3, w której wykorzystuje się odpady wytworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustalona w takim stosunku, w jakim za poprzedni rok podatkowy pozostaje wartość wykorzystanych odpadów w ogólnej wartości surowców i odpadów zużytych w procesie produkcji.",

- b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Minister Finansów, w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje odpadów, których wykorzystanie uprawnia do zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 55, oraz szczegółowe zasady ustalania wartości odpadów wykorzystywanych w procesie produkcji.";

2) w art. 26a:

- a) w ust. 9 w pkt 2:

- dodaje się nową lit. a) w brzmieniu:

- "a) 2% w zakresie zbiórki, skupu i segregacji odpadów,"

- dotychczasowe lit. a) i b) otrzymują oznaczenie lit. b) i c),

- b) w ust. 9 w pkt 3 wyrazy "w pkt 2 lit. a)" zastępuje się wyrazami "w pkt 2 lit.

- a) lub b)", a wyrazy "niż 3%" zastępuje się wyrazami "niż odpowiednio 2% lub 3%",

- c) w ust. 11 w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
 - "7) którzy ponieśli wydatki, o których mowa w ust. 3 pkt 1-3 oraz pkt 7 i 8, na cele związane z wykorzystywaniem odpadów określonych w ustawie o odpadach, jeżeli za poprzedni rok podatkowy udział wartości wykorzystanych odpadów w ogólnej wartości surowców i odpadów zużytych w procesie produkcji wyniósł co najmniej 10%; przepis art. 21 ust. 4 stosuje się odpowiednio.",
- d) w ust. 13 w pkt 1 i w ust. 14 w pkt 1 wyrazy "ust. 11 pkt 2-6" zastępuje się wyrazami "ust. 11 pkt 2-7",
- e) w ust. 18 wyrazy "1997 r." zastępuje się wyrazami "1998 r.",
- f) w ust. 19 wyrazy "1998 r." zastępuje się wyrazami "1999 r.",
- g) w ust. 25 wyrazy "we wstępnym rocznym" zastępuje się wyrazami "w rocznym",
- h) w ust. 28 w pkt 3 wyraz "oraz" zastępuje się przecinkiem, a po wyrazie "wypoczynek" dodaje się wyrazy "oraz zbiórka, skup i segregacja odpadów".

Art. 66.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368, Nr 87, poz. 406, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 5, poz. 25, Nr 86, poz. 433, Nr 96, poz. 478, Nr 133, poz. 654 i Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 34, poz. 146, Nr 90, poz. 405, Nr 137, poz. 639 i Nr 147, poz. 686 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 28, poz. 153 i Nr 79, poz. 484) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17:

- a) w ust. 1 w pkt 27 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 28 w brzmieniu:
 - "28) część dochodów uzyskanych w roku podatkowym z działalności gospodarczej, w której wykorzystuje się odpady wytworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustalona w takim stosunku, w jakim za poprzedni rok podatkowy pozostaje wartość wykorzystanych odpadów w ogólnej wartości surowców i odpadów zużytych w procesie produkcji.",
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
 - "3. Minister Finansów, w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje odpadów, których wykorzystanie uprawnia do zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 28, oraz szczegółowe zasady ustalania wartości odpadów wykorzystywanych w procesie produkcji.";

2) w art. 18a:

- a) w ust. 1 w pkt 2 wyrazy "ust. 17 pkt 2" zastępuje się wyrazami "ust. 19 pkt 2",
- b) w ust. 8 w pkt 2:

- dodaje się nową lit. a) w brzmieniu:
 - "a) 2% z działalności w zakresie zbiórki, skupu i segregacji odpadów",
- dotychczasowe lit. a) i b) otrzymują oznaczenie lit. b) i c),
- c) w ust. 8 w pkt 3 wyrazy "w pkt 2 lit. a)" zastępuje się wyrazami "w pkt 2 lit. a) lub b)", a wyrazy "niż 4%" zastępuje się wyrazami "niż odpowiednio 2% lub 4%",
- d) w ust. 10 w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
 - "7) którzy ponieśli wydatki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 oraz pkt 7 i 8, na cele związane z wykorzystywaniem odpadów określonych w ustawie o odpadach, jeżeli za poprzedni rok podatkowy udział wartości wykorzystanych odpadów w ogólnej wartości surowców i odpadów zużytych w procesie produkcji wyniósł co najmniej 10%; przepis art. 17 ust. 3 stosuje się odpowiednio.",
- e) w ust. 12 w pkt 1 wyrazy "ust. 10 pkt 2-6" zastępuje się wyrazami "ust. 10 pkt 2-7",
- f) w ust. 17:
 - w pkt 1 wyrazy "1997 r." zastępuje się wyrazami "1998 r.",
 - w pkt 2 wyrazy "1998 r." zastępuje się wyrazami "1999 r.",
 - w pkt 3 wyrazy "1999 r." zastępuje się wyrazami "2000 r.",
- g) w ust. 28 w pkt 3 wyraz "oraz" zastępuje się przecinkiem, a po wyrazie "wypoczynek" dodaje się wyrazy "oraz zbiórka, skup i segregacja odpadów".

Art. 67.

Do czasu wydania przez Ministra Gospodarki rozporządzenia, o którym mowa w art. 45 ustawy, zachowują moc dotychczasowe przepisy w sprawie wzorów dokumentów stosowanych w międzynarodowym obrocie odpadami.

Art. 68.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z tym że przepisy rozdziału 4 oraz art. 47, 48 i art. 64 pkt 3 i 10 wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.